

**PEDAGOGICKO – PSYCHOLOGICKÉ
PORADENSTVÍ
(STRUKTURA, CÍLE, HISTORIE,
ETIKA,)**

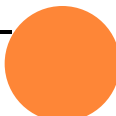
**PhDr. Mgr. Veronika Pavlas Martanová, Ph.D
Veronika.pavlas.martanova@gmail.com**

PORADENSTVÍ JAKO SPECIFICKÝ DRUH PSYCHOLOGICKÉ POMOCI

- Poradenství je aplikovaná teoretická i praktická disciplína
- Zaměřený řízený proces, ve kterém poradce provází duševně zdravé jedince při řešení aktuálního problému, hledání a dosahování osobních cílů či efektivnějšího využívání vlastních možností
- Poradenství jako specifický typ psychologické pomoci vyžaduje od poradenských pracovníků kvalifikaci v magisterském studiu i stálý profesionální růst
- Odborná kvalifikace vyžaduje znalost psychologie, zejména teorií osobnosti a znalost poradenských metod, někdy i znalost speciální pedagogiky

CÍLE PORADENSTVÍ

1. **Usnadnit změny chování** – které umožní klientovi produktivnější a uspokojivější život
 2. **Zvýšit adaptivní dovednosti** – vyrovnávání se s novými situacemi a novými požadavky v etapách životní cesty
 3. **Zvýšit kvalitu rozhodování** – vedení klienta k samo-statnému rozhodování a přijetí osobní odpovědnosti
 4. **Zlepšit vztahy** – obtíže z defenzivního chování, či nedostatečně rozvinutých sociálních dovedností
 5. **Pomoci rozvinout klientův osobní potenciál** – klient získává příležitost učit se novým způsobům využívání vlastních schopností a zájmů
-

PORADENSKÉ SLUŽBY VE ŠKOLSTVÍ - STRUKTURA

- Školy – školní poradenské pracoviště
 - učitel - výchovný poradce
 - učitel - školní metodik prevence
 - školní psycholog
 - Školní speciální pedagog
 - spolupracuje poradenský psycholog z PPP
 - učitel - metodik pro práci s nadanými žáky, specialista na reedukaci SPU ,
- Regionální úroveň
 - PPP - Pedagogicko psychologické poradny
 - SPC - Speciální pedagogická centra pro zdravotně znevýhodněné děti a mládež/
 - SVP - Střediska výchovné péče/
- Národní ústav pro vzdělávání (NÚV), MŠMT

Vývoj poradenství u nás

60. léta

- pedagogicko-psychologické poradny
- výchovný poradce na školách

70. léta

- diagnostické ústavy
- linky důvěry

80. / 90. léta

- Střediska výchovné péče
- Speciálně pedagogická centra
- Etický kodex
- ŠMP, OMP

HLAVNÍ CÍLE ŠKOLNÍHO PORADENSKÉHO PRACOVISTĚ (1/2)

- Zkvalitnit sociální klima školy,
- připravit podmínky a rozšířit možnosti inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných a talentovaných,
- vybudovat příznivé sociální klima pro inkluzi kulturních odlišností na škole,
- posílit průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytvořit předpoklady pro jeho snižování,

HLAVNÍ CÍLE ŠKOLNÍHO PORADENSKÉHO PRACOVISTĚ (2/2)

- sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit metodické zázemí pro jejich vytváření a realizaci,
- prohloubit a zlepšit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči
- zlepšit koordinaci poradenských služeb poskytovaných školou se službami specializovaných poradenských zařízení, zejm. PPP, SPC, SVP a IPS úřadů práce
- Inkluze = vytvoření rovných podmínek ve šk. Prostředí (v realitě už mnohde funguje)

197/2016 (O POSKYTOVÁNÍ PORADENSKÝCH SLUŽEB)

- PPP
- SPC
- Škola (školní poradenské pracoviště)

PEDAGOGICKO PSYCHOLOGICKÁ PORADNA

- Psychologové, speciální pedagogové
- Diagnostika a návrh intervencí
- Zpráva z vyšetření a Doporučení podp. opatření
- Školská problematika (od 3 do 26 let), děti se SVP: LMP, PAS (AS), ADHD/ADD, SPU, NKS
- MŠ: Adaptační problémy, školní zralost
- ZŠ: Specifické poruchy učení, LMP, poruchy pozornosti, lehčí formy PAS, vývojová dysfázie, poradenství volby povolání
- SŠ: maturita - SPU, poruchy pozornosti, profesní poradenství
- Terapie, nápravy a provázení klientů

SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM

- Dle zdravotního postižení, navazuje na střediska rané péče (od 3 do 26 let)
- Diagnostika, poradenství, terapie, praktická pomoc
- Speciální pedagogové, psychologové
- Logopedická, surdopedická, tyflopédická, psychopedická, somatopedická, etopedická, pro klienty s PAS a pro klienty s kombinovanými vadami
- Nápravy, pomůcky, tréninky, sociální poradenství, podpora rodin (včetně hmotné)

STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE

- Klienti a rodiny s výchovnými potížemi
- Klima školních tříd
- Ambulantně + návštěvy na školách
- Terapeutické zařízení: individuální, rodinné a skupinové terapie
- Ambulance
- Stacionář
- Pobyt
- Patří formálně většinou pod Diagnostické ústavy

ETIKA V PORADENSTVÍ

- Psychologové a speciální pedagogové ve školství např. při rozhodování o svých možnostech, o postupech péče o žáky, kterým poskytují poradenskou či preventivně výchovnou péči,
- při vymezování míry vlastní zodpovědnosti a povinností vůči nim,
- při diskusích s učiteli a s řediteli škol, při podávání zpráv o žácích, které mají v péči různým institucím (např. OPD, policie, soudy apod.)
- Osobním východiskem profesně etického přístupu každého odborníka v pomáhající profesi je vědomí zodpovědnosti za jeho vlastní zásahy a doporučení (zodpovědnosti za důsledky vlastních odborných rozhodnutí).

ETIKA: 1. PROSPĚCH KLIANTA

- pracuje-li s nějakým klientem nebo skupinou klientů, resp. s jeho (jejich) rodiči, nadřazuje tím jeho (jejich) zájem či prospěch, nad zájmy a prospěch školy či instituce, ve které je zaměstnán.
- nadřazen nad prospěch, který může poradce jako soukromá osoba či jako odborník z této práce či ze vztahu s žákem a jeho rodiči mít.
- uvědomit si své limity a v případě, že nemohu pomoc poskytnout adekvátně sám, nabídnout pomoc při nalezení jiných odborníků.

ETIKA: 2. KOMPETENCE A VĚDOMÍ JEJICH HRANIC

- nepouštěj se sám do něčeho, co nemůžeš nebo neumíš dělat
- povinnost pracovat na sobě a učit se.
- s otázkami motivace k práci v pomáhající profesi, s důvody, proč chceme někomu pomáhat, co nás k tomu vede, co nás na této práci přitahuje.
- Jejich poznání = vyšší kompetence a tím lépe také rozeznáváme hranice svých kompetencí.
- Péče o sebe (self interest) se někdy se v některých kodexech uvádí jako samostatný princip, v jiných jako součást zásady týkající se kompetencí. K péči o sebe patří sebevzdělávání, a to jak ve smyslu učení se nějakým novým znalostem a dovednostem, tak i ve smyslu lidského zdokonalování sebe.

ETIKA : 3.DŮVĚRNOST INFORMACÍ

- informace získané o klientech a jejich rodinných poměrech (včetně informací získaných prostřednictvím speciálních metod) může být poskytnuta druhé osobě pouze se souhlasem žáka, resp. jeho zákonného zástupce
- je třeba dbát na ochranu osobních a zejména citlivých údajů v evidenci a v dokumentaci, kterou si o žácích vede
- informace, které psycholog získá při preventivních a poradenských činnostech rozebírá pouze z odborných důvodů a pouze s osobami, které se daným případem zabývají
- chce-li poradenský pracovník použít tyto informace v publikacích, přednáškách apod. získá k tomu buď předem potřebný souhlas nebo dostatečně skryje všechny informace, které by mohly naznačit totožnost klienta/žáka a jeho rodičů

ETIKA: 4. SPECIÁLNÍ METODY

- vyplývají ze zásad o kompetencích a o důvěrnosti informací.
- Každý odborník pracuje jen s takovými metodami a postupy, které umí správně používat a spolehlivě interpretovat;
- nenapomáhá také prosazovat jejich používání nedostatečně vyškolenými nebo jinak nekvalifikovanými osobami.
- O zjištěních, která pomocí speciálních metod učinil, vede poradenský pracovník záznamy, které je povinen chránit před zneužitím.

ETIKA: 4. INFORMOVANÝ NEBO POUČENÝ SOUHLAS

- se rozumí povinnost respektovat právo klientů na to, aby jim byl vysvětlen charakter a účel postupů, které při práci s nimi chceme použít, a to takovým jazykem, kterému jsou schopni porozumět.
- Při práci s nezletilými mají právo na vysvětlení charakteru a účelu zvolených postupů také jejich zákonní zástupci.
- Pokud chce poradenský pracovník použít při své práci se žáky speciálních metod, se kterými nelze pracovat anonymně (např. sociometrických), je třeba, aby získal předem informovaný souhlas v písemné formě.
- Další povinností poradenského pracovníka je sdělit žákům, resp. též jejich zákonným zástupcům, přiměřenou formou veškeré své závěry, ke kterým na základě vyhodnocení všech získaných informací došel, případně i vysvětlit, jak k nim došel.
- Teprve na tomto základě pak již informovaným klientům, žákům a rodičům předkládá ve formě návrhů možná řešení a diskutuje o nich s nimi. Z těchto diskusí by pak měla vzejít dohoda o dalším postupu.

ETIKA: 5. PROFESIONÁLNÍ VZTAHY

- Etické profesionální vztahy zahrnují takové jednání poradenského pracovníka, které bere náležitý ohled na potřeby, odbornou způsobilost a povinnosti svých kolegů a
- respektuje obsah činnosti ostatních odborníků, kteří se jakýmkoli způsobem podílejí na péči o žáky, s nimiž poradce pracuje.

